

A szegénység ügye ne legyen a politika áldozata

A tények ismerete és tisztelete egyaránt fontos. A Szociális Szakmai Szövetség úgy látja, hogy a számok használatának szakmai normái – olykor politikai szándékból – gyakran sérülnek. A Létminimum Alatt Élők Társasága egy sajtóközleményének számait félreértelmezve több napilapban a következő hírek jelentek meg:

„A szociális fórum jelentése szerint 2004-ben 1 millió embernek a rezszi kifizetése után havi 3 ezer 400 forintja maradt a megélhetésre”, illetve „2004-ben 3 millió ember élt a minimálbér felénél kisebb összegből”. (Magyar Hírlap január 4., Magyar Nemzet január 5., Magyar Rádió honlapja – interjú Rogán Antallal – január 17.)

Fájdalmas, hogy a közölt tények, amelyek valóságos tragédiákat takarnak, torzítottak. Ezért alkalmatlanok korábbi folyamatok értékelésére, kormányzati tevékenységek bírálataira, vagy jövőbeni intézkedések megalapozására.

Az első hír csak félrevezető. Az adatok *nem 2004-re, hanem 2002-re vonatkoznak, és nem a szociális fórum, hanem a Tárki gyűjtötte őket össze.* A rezszi okozta súlyos gondokra vonatkozó felmérést 2002 nyarán az újonnan megalakult kormány Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztériuma megbízásából a TÁRKI végezte 3013 háztartás megkérdezésével. A jelentés címe: „A lakásfenntartás költségei. Támogatottak és támogatásra szorulóak”. Nyilvánosságra hozásának ideje 2002. szeptember. Ebben található az idézett adat. Azóta ilyen – meglehetősen bonyolult, nagy szakértelmet igénylő és költséges – vizsgálatot senki nem készített. Ezek az információk azonban, ha késve is, fontos szerepet játszottak és játszanak a lakásterheket csökkentő intézkedések kidolgozásában.

A második adat egyszerűen hamis. Eredeti forrásának nem jutottunk nyomára. Ismereteink szerint 2004-ről még nincsenek jövedelemeloszlási adatok. Az utolsó hitelesnek tekinthető közölt adat (forrása ugyancsak a Tárki) 2003-ra vonatkozik. Ekkor a bruttó minimálbér 50000 Ft volt. Ennek fele, 25000 Ft alatt mintegy a lakosság 15 százaléka élt, azaz másfél millió ember. Ez is túl sok.

Ugyanakkor mind a lakásfenntartási nehézségek, mind a mélyszegénység súlyos és igazi problémák. Másfél évtizede tartó, keserves folyamatról van szó, amelynek során az egyenlőtlenségek, a munka hiánya és a szegénység szinte folyamatosan nőttek. Az okok sokrétűek. A kormányok a rendszerváltással és a globalizációval kapcsolatos folyamatokat megállítani nem tudták volna, de korlátozni, megítélésünk szerint, igen. Számos civil szervezet, így Szövetségünk is sok erőfeszítést tett azért, hogy a szegénység tényei ismertebbé, a kormányzat megelőző és segítő cselekvése hatékonyabbá váljanak. Valójában azonban az ország Európai Unióhoz való csatlakozásáig nem fogalmazódott meg ilyen irányú komoly politikai szándék. Egyetlen kormánynak sem volt átfogó elképzelése sem az egyenlőtlenségek korlátozásáról, sem a szegénység megelőzéséről, sem a mélyszegénység enyhítéséről, és egyik sem tett határozott ilyen irányú lépéseket. A szegények helyzetét súlyosbító korlátozásokra viszont több ízben sor került, sőt kifejezetten szegény-ellenes kormányzati magatartásra is volt példa.

2004. óta EU követelmény, hogy az ország komolyan vegye a szegénység elleni és társadalmi összetartozást erősítő terveket, intézkedéseket, lépéseket. Megítélésünk szerint e folyamat megindult, legmarkánsabban éppen a szegényebbek lakásgondjainak enyhítése érdekében, de egyelőre minden területen túl szűkmarkúak az intézkedések. A források szűkösségét a mindenkori költségvetési kényszerek csak részben indokolják. Erősebb és folyamatosabb kormányzati elkötelezettség mellett több történhetne. Az erősebb társadalompolitikai elkötelezettség segítene abban is, hogy a következő Nemzeti Fejlesztési Tervben egyforma hangsúllyal szerepeljenek a versenyképesség és a társadalmi összetartozás céljai. Jelenleg – részben, de nem teljesen igazolhatóan - a versenyképesség, azaz a gazdaság erősítése dominál. Hosszabb távon azonban a versenyképesség csak akkor tartható fenn, ha a társadalom tagjai képzetebbek, egészségesebbek, ha kevesebb szorongással, létbizonytalansággal élnek, ha a társadalmi szakadékok szűkülnek, ha igazságosabbá válik a társadalmi elosztás, s ha kiegyensúlyozottabb a magánjólét és a közjólét növekedése.

A kormányzat azonban egyedül akkor is kevés e célok megvalósításához, ha a források bővülnek. A társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez, a szegények helyzetének érdemleges javításához egy

kevésbé megosztott, szolidárisabb, összetartozóbb társadalom szükséges. Ez többek között azt feltételezi, hogy a szegénység ne váljon megosztó politikai kampányok olcsó témájává. A kérdés középpontjában a szegények méltóságának védelme áll. Ehhez a téma méltóságát és a magunk méltóságát is meg kell őriznünk.

Budapest, 2005. február 2.

Ferge Zsuzsa sk.

elnök

a Szociális Szakmai Szövetség

Elnöksége nevében

Jövedelem-mutatók a háztartások egy főre jutó diszponibilis jövedelem deciliseiben

Egy főre jutó diszponibilis jövedelem decilisek	Háztartás összjövedelme	Átlagos rezsi (Ft/hó)	Diszponibilis jövedelem	Háztartás -nagyság	Egy főre jutó diszponibilis jövedelem
alsó decilis	39 867	28 445	11 422	2,8	3 398
2. decilis	57 481	22 172	35 310	2,9	12 864
3-4. decilis	68 797	21 069	47 728	2,6	19 711
5-6. decilis	85 065	20 902	64 163	2,5	27 481
7-8. decilis	108 139	21 074	87 066	2,5	36 805
9. decilis	140 471	24 439	116 032	2,5	49 344
felső decilis	204 349	25 098	179 251	2,3	84 798
Total	96 602	22 624	73 978	2,6	31 828

Forrás: Társi jelentés, 26.old.